

RƏHİMOVA NƏRGİZ RƏHİM QIZI
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti
nargissrahimova@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-0830-6719>

İNGİLİS DİLİNİN TƏDRİSİNİN ƏHƏMİYYƏTİ. XÜLASƏ

İngilis dilinin ikinci dil (ESL) kimi tədrisi müasir qloballaşan dünyada getdikcə daha çox əhəmiyyət kəsb edir. Mövzu ingilis dilinin müxtəlif kontekstlərdə tədrisinin vacibliyindən bəhs edir, onun beynəlxalq ünsiyyətin təşviqində, karyera imkanlarının artırılmasında və mədəni anlaşımanın təşviqində rolunu vurğulayır. Tədqiqat, ingilis dili təhsilinin şəxsi zənginləşmədən tutmuş sosial-iqtisadi tərəqqiyə qədər çoxşaxəli faydalarını vurğulayır. Həmçinin, o, müxtəlif öyrənənlərə xidmət göstərmək üçün innovativ yanaşmalara ehtiyacı vurğulayaraq, effektiv ingilis dili tədrisi ilə bağlı çətinlikləri və strategiyaları araşdırır. Araşdırma mədəniyyətlərarası ünsiyyətin asanlaşdırılmasında və fərdlərin bir-biri ilə əlaqəli dünyada uğura hazırlanmasında ingilis dilinin tədrisinin əsas rolunu vurğulayır.

Məqalə, ingilis dilinin tədrisi metodologiyasının dinamik xarakterini araşdırır, tələbələri effektiv şəkildə cəlb etmək üçün kommunikativ dilin tədrisi və tapşırıq əsasında öyrənmə kimi müasir pedaqoji texnikaların daxil edilməsinin vacibliyini vurğulayır. Həmçinin öyrənmə nəticələrini və əlçatanlığı artırmaq üçün rəqəmsal resursların və onlayn platformaların potensialını etiraf edərək, ingilis dilinin tədrisində texnologiyanın roluna toxunur. Tədqiqat, ingilis dili biliyinin, xüsusən sosial mobillik və iqtisadi inkişaf baxımından ictimai təsirlərini araşdırır. İngilis dilini bilmənin ali təhsilə, məşğulluq imkanlarına və qlobal vətəndaşlığa qapıları necə açə biləcəyini və bununla da fərdi səlahiyyətlərin artırılmasına cəmiyyətin irəliləyişinə necə töhfə verə biləcəyini müzakirə edir. Məqalə bugünkü bir-biri ilə əlaqəli və multikultural dünyada ikinci dil kimi ingilis dilinin tədrisinin çoxşaxəli əhəmiyyətini vurğulayır, onun fərdlərə, icmalara və ümumilikdə cəmiyyətlərə transformativ təsirini araşdırır.

Açar sözlər: İngilis dilinin tədrisi, ikinci dil əldə etmə, qlobal ünsiyyət, mədəni anlaşma, karyera imkanları, dil təhsili.

IMPORTANCE OF ENGLISH LANGUAGE TEACHING. ABSTRACT

Teaching English as a Second Language (ESL) is becoming more and more important in today's globalized world. This abstract discusses the importance of teaching English in a variety of contexts, highlighting its role in promoting international communication, enhancing career opportunities and fostering cultural

understanding. The abstract highlights the multifaceted benefits of English education, from personal enrichment to socio-economic advancement. In addition, it explores the challenges and strategies associated with effective English language teaching, emphasizing the need for innovative approaches to serve diverse learners. Overall, this abstract highlights the central role of English language teaching in facilitating intercultural communication and preparing individuals for success in an interconnected world.

The article explores the dynamic nature of English language teaching methodology, emphasizing the importance of incorporating modern pedagogical techniques such as communicative language teaching and task-based learning to effectively engage students. It also addresses the role of technology in English language teaching, acknowledging the potential of digital resources and online platforms to enhance learning outcomes and accessibility. The study examines the societal implications of English language proficiency, particularly in terms of social mobility and economic development. It discusses how knowing English can open doors to higher education, employment opportunities and global citizenship, thereby contributing to individual empowerment and societal progress. The present abstract highlights the multifaceted importance of teaching English as a second language in today's interconnected and multicultural world, highlighting its transformative impact on individuals, communities and societies in general.

Keywords: English language teaching, second language acquisition, global communication, cultural understanding, career opportunities, language education.

ВАЖНОСТЬ ОБУЧЕНИЯ АНГЛИЙСКОМУ ЯЗЫКУ. РЕЗЮМЕ

Преподавание английского как второго языка (ESL) становится все более важным в современном глобализированном мире. В этом реферате обсуждается важность преподавания английского языка в различных контекстах, подчеркивается его роль в развитии международного общения, расширении возможностей карьерного роста и развитии культурного взаимопонимания. В аннотации подчеркиваются многогранные преимущества английского образования: от личного обогащения до социально-экономического развития. Кроме того, в нем исследуются проблемы и стратегии, связанные с эффективным обучением английскому языку, подчеркивая необходимость инновационных подходов для обслуживания разнообразных учащихся. В целом, в этой аннотации подчеркивается центральная роль преподавания английского языка в содействии межкультурному общению и подготовке людей к успеху во взаимосвязанном мире.

В статье исследуется динамичный характер методологии преподавания английского языка, подчеркивая важность включения современных педагогических методов, таких как коммуникативное обучение языку и

обучение на основе задач, для эффективного вовлечения учащихся. В нем также рассматривается роль технологий в преподавании английского языка, признавая потенциал цифровых ресурсов и онлайн-платформ для улучшения результатов обучения и доступности. В исследовании рассматриваются социальные последствия владения английским языком, особенно с точки зрения социальной мобильности и экономического развития. В нем обсуждается, как знание английского языка может открыть двери к высшему образованию, возможностям трудоустройства и глобальной гражданственности, тем самым способствуя расширению прав и возможностей личности и социальному прогрессу. В настоящем аннотации подчеркивается многогранная важность преподавания английского языка как второго языка в современном взаимосвязанном и многокультурном мире, подчеркивая его преобразующее влияние на отдельных людей, сообщества и общества в целом.

Ключевые слова: обучение английскому языку, овладение вторым языком, глобальное общение, культурное понимание, возможности карьерного роста, языковое образование.

GİRİŞ

Getdikcə bir-birinə bağlı və multikultural dünyada ingilis dili biliyinin əhəmiyyətini qiymətləndirməmək olmaz. Qlobal ünsiyyətin lingua francası kimi ingilis dili müxtəlif dil və mədəniyyət mənşəli insanları birləşdirən körpü rolunu oynayır. Tədqiqat, müasir cəmiyyətdə fərdlərin səlahiyyətləndirilməsi və mədəniyyətlərarası anlaşımanın təşviq edilməsində ingilis dili təhsilinin əsas rolunu araşdırır. İngilis dilinin tədrisi mədəniyyətlərarası ünsiyyət, tənqidi düşüncə və rəqəmsal savadlılıq kimi daha geniş məqsədləri əhatə etmək üçün sadəcə linqvistik səriştədən kənara çıxmışdır. Məqalədə biz karyera perspektivlərinin artırılmasından tutmuş şəxsi zənginləşmənin və qlobal vətəndaşlığın təşviqinə qədər ingilis dili təhsilinin çoxşaxəli faydalarını araşdırırıq.

Həmçinin, müxtəlif təhsil şəraitlərində ikinci dil (ESL) və ya xarici dil (EFL) kimi ingilis dilinin tədrisi ilə bağlı çətinliklər və imkanlara işıq salır. Getdikcə rəqəmsallaşan dünyada tələbələrin müxtəlif ehtiyaclarını ödəmək üçün innovativ pedaqoji yanaşmaların və texnologiyadan istifadənin vacibliyini vurğulayır. Mövcud araşdırma vasitəsilə biz ingilis dili təhsilinin fərdlərə, icmalara və ümumilikdə cəmiyyətlərə transformativ təsirini vurğulamağı hədəfləyirik. Dil biliklərini və mədəniyyətlərarası səriştəni inkişaf etdirməklə, ingilis dilinin tədrisi fərdləri sürətlə dəyişən qlobal mənzərədə uğura hazırlamaqda mühüm rol oynayır[1,s.29].

Tədqiqat, ingilis dili təhsilinə xas olan etik mülahizələrə, o cümlədən linqvistik imperializm, mədəni hegemonluq və dil bərabərliyi məsələlərini əhatə edir. Qlobal ünsiyyət vasitəsi kimi ingilis dilinin praktiki zərurətini dərk etməklə yanaşı, çoxdilliliyin təşviq edilməsinin və dil müxtəlifliyinin qorunmasının vacibliyini vurğulayır. Onun praktiki, intellektual və etik ölçülərini araşdıraraq, biz ingilis dili təhsili və onun dünya miqyasında fərdlərə və cəmiyyətlərə təsiri haqqında nüanslı bir anlayış təmin etməyi hədəfləyirik.

Cədvəl 1. Müxtəlif Təhsil Şəraitlərində İkinci Dil (ESL) və ya Xarici Dil (EFL) kimi İngilis Dilinin Tədrisi ilə Bağlı Çətinliklər və İmkanlar

Faktorlar	Çətinliklər	İmkanlar
Resurslara Giriş	Bəzi regionlarda məhdudluq	Dijital kitabxanalar, onlayn platformalar
Müəllim Təlimi	Geniş şəkildə dəyişir	Onlayn peşəkar inkişaf
Tələbə Motivasiyası	Tələbələr arasında fərqlidir	Fərdiləşdirilmiş öyrənmə yolları
Mədəniyyətə Uyğunluq	Həmişə nəzərə alınmır	Yerli kontekstin daxil edilməsi
Texnologiyadan İstifadə	Bərabər olmayan giriş və bacarıqlar	EdTech vasitələri, virtual sinif otaqları
Dil Biliyi Səviyyələri	Geniş bilik səviyyələri	Fərqləndirilmiş təlim
Tədris Proqramının Əsnəkliyi	Tez-tez qatı	Uyğunlaşdırılmış öyrənmə sistemləri

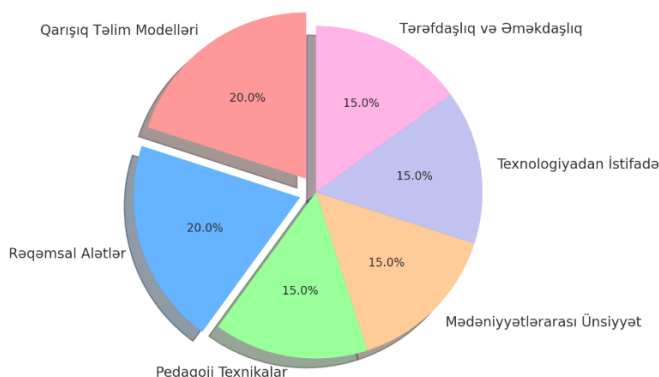
Mənbə: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/atdd/issue/79550/1356995>

Cədvəl 1-də, ESL/EFL tədris mühitlərində təhsilçilərin üzləşdiyi əsas sahələri və bu problemləri innovativ pedaqoji yanaşmalar və texnologiya istifadəsi vasitəsilə necə həll etmək olar olduğunu qeyd edir. Bu məlumatlar, dil bilikləri və mədəniyyətlərarası səriştənin inkişafı yolu ilə fərdlərə, icmalara və ümumilikdə cəmiyyətlərə ingilis dili təhsilinin transformativ təsirini artırmağı hədəfləyir [2, s.72].

Problemin qoyuluşu: İngilis dili təhsili sahəsində dilin effektiv tədrisinə və öyrənilməsinə mane olan bir sıra problemlər qalmaqdadır. Mühüm problemlərdən biri, xüsusən də təcrid olunmuş icmalarda və inkişaf etməkdə olan regionlarda keyfiyyətli ingilis dili tədrisinə çıxışın qeyri-bərabərliyi. Məhdud resurslar, qeyri-adekvat müəllim hazırlığı və sosial-iqtisadi maneələr çox vaxt fərdlərin ingilis dilini mükəmməl öyrənməsinə mane olur və bununla da onların şəxsi və peşəkar inkişaf imkanlarını məhdudlaşdırır. Standartlaşdırılmış test və əzbər əzbərləmə üsullarının üstünlüyü müasir qloballaşan dünyada vacib bacarıqlar olan yaradıcılığa, tənqidi düşüncəyə və kommunikativ səriştələrə mane ola bilər.

Məsələnin həlli üçün mövcud metodoloji yanaşmaların həlli: İngilis dili təhsilinə xas olan problemləri həll etmək üçün innovativ metodoloji yanaşmalar vacibdir. Perspektivli həll yollarından biri, öyrənənlərin fərdi ehtiyaclarını, maraqlarını və mədəni mənşəyini prioritetləşdirən, öyrənən mərkəzli və mədəniyyətə cavab verən pedaqogikaların qəbul edilməsidir. Müxtəlif tədris materiallarını daxil etməklə, real həyat kontekstlərini özündə birləşdirərək və birgə öyrənmə fəaliyyətlərini təşviq etməklə, pedaqoqlar dil biliklərini, mədəniyyətlərarası səriştəni təşviq edən inklüziv eləcə də cəlbedici öyrənmə mühitləri yarada bilərlər.

Qrafik 1. İngilis dili təhsilində innovativ yanaşmaların payı.

Mənbə: <https://www.britishcouncil.az/teach>

Qrafik 1 ingilis dili təhsilində xas olan problemləri həll etmək üçün tətbiq edilən innovativ metodoloji yanaşmaların payını göstərir. Bu, qarışıq təlim modelləri və rəqəmsal alətlər kimi yanaşmaların, pedaqoji texnikalar, mədəniyyətlərarası ünsiyyət, texnologiyadan səmərəli istifadə və tərəfdaşlıq və əməkdaşlıq strategiyaları ilə bərabər, öyrənənlərin fərdi ehtiyaclarına, maraqlarına və mədəni mənşəyinə cavab verən dərin və mənalı öyrənmə təcrübələri yaratmaqda mühüm rol oynadığını vurğulayır[3,s.89].

Tədqiqat hissəsi: İngilis dili təhsilində problemlərin həllinin tədqiqat komponenti əsas problemləri başa düşməyə, effektiv həll yollarını müəyyən etməyə və müdaxilələrin təsirini qiymətləndirməyə yönəlmiş sisteməlik sorğuların aparılmasını əhatə edir. Araşdırma ingilis dilinin tədrisində sübuta əsaslanan təcrübələri məlumatlandırma bilən əsas tədqiqat sahələrini və metodologiyalarını təsvir edir.

- **Ehtiyacların Qiymətləndirilməsi:** Tələbələrin xüsusi dil, mədəni və təhsil ehtiyaclarını başa düşmək üçün hərtərəfli ehtiyacların qiymətləndirilməsi vacibdir. Sorğular, müsahibələr və fokus qrupları öyrənənlərin dil bilik səviyyələri, öyrənmə üstünlükləri və sosial-iqtisadi mənşəyi haqqında məlumat toplamaq üçün istifadə edilə bilər.
- **Texnologiyanın İnteqrasiyası:** İngilis dilinin tədrisində texnologiyanın inteqrasiyasına dair tədqiqatlar rəqəmsal alətlərin, onlayn platformaların və virtual öyrənmə mühitlərinin təlim nəticələrinin artırılmasında effektivliyini araşdırma bilər. Qarışıq metodlar üzrə tədqiqatlar, istifadəyə yararlılıq testi və uzununa qiymətləndirmələr texnologiyanın əlaqə, əlçatanlıq və dil biliyinə təsirini qiymətləndirə bilər[4,s.78].
- **Müəllimin Peşəkar İnkişafı:** Müəllimin peşəkar inkişafının effektiv modellərinin tədqiqı ingilis dili tədrisinin keyfiyyətinin yüksəldilməsi üçün çox vacibdir. Keys tədqiqatları, sorğular və uzunlmasına tədqiqatlar müəllimlərin böyüməsini dəstəkləmək və təlim təcrübələrini təkmilləşdirməkdə müxtəlif təlim proqramlarının, mentorluq təşəbbüslərinin və birgə öyrənmə icmalarının effektivliyini yoxlaya bilər.

Mövcud olan əsas sahələrdə ciddi araşdırmalar apararaq, müəllimlər, siyasətçilər və tədqiqatçılar ingilis dili təhsilindəki problemlərin effektiv həlli üçün sübuta əsaslanan fikirlər və həll yolları yarada bilərlər. Birgə və fənlərarası tədqiqat söyləri biliyin inkişafı, təcrübənin məlumatlandırılması və ingilis dilinin tədrisində davamlı təkmilləşdirmənin təşviqi üçün vacibdir[5,s.44].

Dəlillər sistemi və elmi əsaslandırma: İngilis dili təhsilində problemlərin həllinin təməli dəlillərə əsaslanan sistemin qurulmasına və elmi əsaslandırmanın tətbiqinə əsaslanır. Bu bölmədə dil təhsili tədqiqatı sahəsində ciddi metodologiyaların tətbiqinin, etibarlı məlumatların toplanmasının və tənqidi təhlilin tətbiqinin vacibliyi müzakirə olunur. Ciddi tədqiqat metodologiyalarından istifadə ingilis dili təhsilində etibarlı sübutların yaradılması üçün vacibdir. Sorğular, eksperimentlər və standartlaşdırılmış qiymətləndirmələr kimi kəmiyyət üsulları tədqiqatçılara dil biliyi, təlim nəticələri və tədrisin effektivliyi haqqında kəmiyyət məlumatı toplamağa imkan verir. Tədqiqatçılar kəmiyyət və keyfiyyət yanaşmalarının birləşməsindən istifadə etməklə məlumatları üçbucaqlaşdırı və dil təhsilində mürəkkəb hadisələrin hərtərəfli başa düşülməsini təmin edə bilərlər[6,s.51].

Sübutlara əsaslanan qərar qəbul etmə proseslərinin tətbiqi tədqiqat nəticələrinin ingilis dili təhsilində effektiv təcrübə və siyasətlərə çevrilməsi üçün zəruridir. Tədqiqatçılar ciddi metodologiyalara riayət etməklə, etibarlı məlumat toplamaqla, tənqidi təhlili tətbiq etməklə və sübuta əsaslanan qərar qəbul etməyi əhatə etməklə, ingilis dili təhsilində biliklərin inkişafına və təcrübələrin təkmilləşdirilməsinə töhfə verə bilərlər. Birgə söylər və elmi əsaslandırmaya sadıqlıq sayəsində bu sahə təkamül etməyə və bütün dünyada dil öyrənənlərin və pedaqoqların üzləşdiyi mürəkkəb problemləri həll etməyə davam edə bilər[7,s.25].

NƏTİCƏ

İngilis dili təhsilində problemlərin həlli sübuta əsaslanan tədqiqatları, innovativ pedaqoji təcrübələri və birgə qərar qəbul etmə proseslərini birləşdirən çoxşaxəli yanaşma tələb edir. Ciddi metodologiyalar, etibarlı məlumatların toplanması və tənqidi təhlil vasitəsilə tədqiqatçılar effektiv tədris strategiyaları, siyasətin inkişafı və peşəkar inkişaf təşəbbüsləri haqqında məlumat verən anlayışlar yarada bilərlər. Bundan əlavə, fənlərarası əməkdaşlığın təşviq edilməsi və müxtəlif mənşəli maraqlı tərəflərin cəlb edilməsi dil təhsilində inklüzivliyi, bərabərliyi və mədəni cavabdehliyi təşviq etmək üçün vacibdir. Texnologiyadan istifadə etməklə, öyrənən mərkəzli pedaqogikaları əhatə etməklə və sübuta əsaslanan siyasətləri müdafiə etməklə, pedaqoqlar və siyasətçilər öyrənənlərə getdikcə daha çox əlaqəli və müxtəlif dünyada inkişaf etməyə imkan verən öyrənmə mühitləri yarada bilərlər.

İrəliləmək, tədqiqata, peşəkar inkişafa və təhsil infrastrukturuna davamlı investisiya qoyuluşu ingilis dili təhsili sahəsini inkişaf etdirmək və bütün öyrənənlər üçün keyfiyyətli öyrənmə imkanlarına bərabər çıxışı təmin etmək üçün çox vacibdir. Sübutlara əsaslanan təcrübələri və elmi əsaslandırmaları mənimsəməklə, biz dil

öyrənənlərin və pedaqoqların üzləşdiyi problemləri həll etmək və bütün dünyada ingilis dili təhsilində müsbət nəticələri təşviq etmək üçün birlikdə işləyə bilərik.

ƏDƏBİYYAT SİYAHISI

1. Brown, H. D. (2007). Dil öyrənmə və öyrətmə prinsipləri. Pearson Təhsili.
2. Edge, J. (2010). Tapşırıq əsaslı dil tədrisi: Oxucu. Routledge.
3. Ellis, R. (2003). Tapşırıq əsaslı dil öyrənmə və öyrətmə. Oksford Universiteti Nəşriyyatı.
4. Kumaravadivelu, B. (2006). Dil tədrisini başa düşmək: metoddan postmetodaya. Routledge.
5. Nunan, D. (2014). Dil öyrənməkdə tədqiqat metodları. Cambridge University Press.
6. Richards, J. C. və Rodgers, T. S. (2014). Dil tədrisində yanaşma və üsullar. Cambridge University Press.
7. Warschauer, M. və Meskill, C. (2000). Texnologiya və ikinci dil öyrənmə. Oksford Universiteti Nəşriyyatı.

Redaksiyaya daxil olma tarixi: 10.04.2024

Çapa qəbul olunma tarixi: 24.04.2024

**Rəyçi: f.ü.f.d. Ülviyyə Hacıyeva
tərəfindən çapa tövsiyə olunmuşdur**